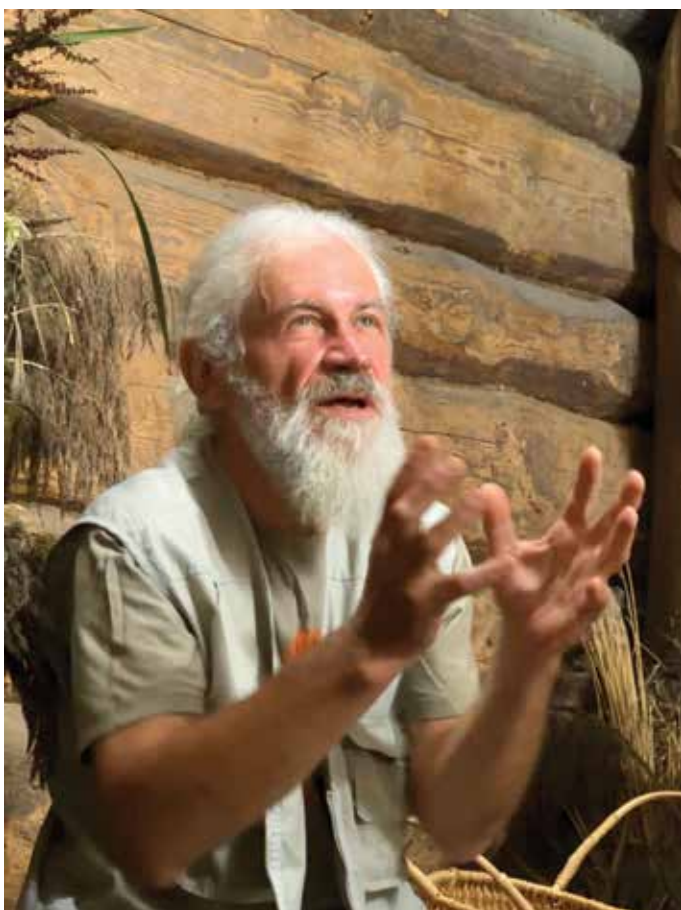

ROMUVOS TIKĖJIMO PAGRINDAI

Dainius Razauskas

Ir tuo pat metu būtina aiškiai nubrėžti augimo kryptį, kad nuklydęs į lankas klejotojas nerastų jokio pagrindo pateikti savo klijedesių lietuviškojo dvasingumo vardu.

Viena vertus, kadangi kalbame apie tikėjimą, apie dvasinį augimą, jis turi būti nutaikytas į aukščiausią įmanomą dvasinį (religinį) tikslą taip, kad jokie daliniai, tarpiniai tikslai jo nevaržytų, nestabdytų ir nenukreiptų į šalį. Kad romuvietiškas dvasingumas nepamestų iš akių aukščiausio Šviesulio, būtų tikras ir nepavirstų vaidinimu, sau patiems tesvarbiu žaidimu. Tikėjimo apibrėžimas tad negali prasilenkti su paties religingumo esme.

Antra vertus, tuo pat metu tai turi būti ne šiaip tikėjimas, ne šiaip dvasingumas, o lietuviškas, baltiškasis dvasingumas. Vadinasi, jis turi remtis lietuviškąja tradicija, ją pažinti, puoselėti ir plėtoti.

Taigi, Romuvos tikėjimo apibrėžimas turi ir taikytis į tikrą, rimtą dvasingumą, ir išlikti atviras pažinimui, dvasiniam augimui, tobulėjimui, ir kartu įsitemkti lietuvybėje, iš pačių šaknų būti lietuviškas.

Tad siūlomi „pagrindai“ prasideda aukščiausiu, plačiausiai suvoktu dvasingumu, nuo jo pakopomis leidžiasi į žmogaus širdį ir čia galiausiai tvirtai atsiremia į lietuviškumą. Tarsi kopėčios iš visiems bendro, visuotinio dangaus į mūsų, lietuvių, žemę ir atvirksčiai: nuo mūsų, lietuvių, žemės – į dangų, Saulėn, Švieson:

Skamba įžūlokai. Bet ne dievai puodus lipdo.

Šiuos „pagrindus“ parašiau prieš kelis metus (ar tik nebus jau keliolika), paprašytas Romuvos krivės Inijos ir pakviestas į tam skirtą vaidilų pasitarimą. Betgi klausimas toks svarbus, kad jis – banguodamas, iškildamas sąmonėn ir vėl nugrimzdamas – jau gyvena manyje bene nuo pirmųjų mano susidūrimų su lietuviškuoju dvasingumu ir Romuva.

Ilgainiui išryškėjo keli būtini, žūtbūtiniai reikalavimai, kuriuos šie „pagrindai“ privalo tenkinti, nepaisant visų galimų priekaištų bei nesutarimų. Esminis dalykas kaip tik ir yra palikti erdvę visiems įmanomiems nesutarimams, edrvę mokytis, mąstyti ir tartis – darna juk tik tada ir turi prasmę, kai suderina, kas savaime nedera (kaip sutartinių sekundos).

Taigi, bet kokie tikėjimo apibrėžimai turi palikti laisvą atvirą erdvę gyvybei ir minčiai, erdvę alsuoti ir augti. Kad augantis dvasioje romuvis, rytoj supratęs daugiau nei mes šiandien, nebūtų pasmaugtas mūsų jam primestų siaurų apibrėžimų ir priverstas dėl jų Romuva nusivilti.

1) *Tikėjimas – tai nusi-teikimas tikrovei, prisi-taikymas prie tikrovės ir nusi-taikymas į tikrovę. Tai mena pati visų šių lietuviškų žodžių bendra šaknis. Tikėti – tai suvokti ir pripažinti, jog aukščiausia Tikrovė, kad ir kaip ją vaizduotumės ar pavadintume, yra ne tik visavertės būties būtina sąlyga, bet ir pažini, prieinama, jog žmogus nėra nuo jos atskirtas, bet joje esti, ir kaip tik todėl žmogaus būtis yra tikra. Ir kaip tik todėl, be to, niekas iš šalies negali Tikrovės nei atimti, nei pridėti.*

2) *Tikrovė yra šventa. Tikrovės branduolį sudaro Šventybė ir atvirkščiai: Šventybė – tai Tikrovės atsiskleidimas. Todėl pasaulis, gamta ir žmogaus būtis iš pagrindų ir iš prigimties yra šventa, o tasai šventumas patiriamas priklausomai nuo jautrumo Tikrovei.*

3) *Šventybė yra aukščiau bet kokių teiginių apie ją. Niekas negali pasisavinti Šventybės nei įgyti išimtinę teisę jai atstovauti ar tarpininkauti – Šventybė reiškiasi kaip tinkama, yra aukštesnė ir pirmesnė už visus mokymus, visus teiginius apie ją, o žmogaus valioje tėra ugdyti bei puoselėti jautrumą Tikrovei ir taip Šventybei atsiverti.*

4) *Žmogaus užduotis – remiantis Šventybės patyrimu ir pažinimu, dvasiškai augti. Žmogaus dvasinio gyvenimo tikslas – atsiverti Šventybei, įsileisti Šventybę į savo gyvenimą ir taip, nuolat į ją nusitaisyti, susitelkus ir be paliovos mokantis, dvasiškai augti pačiam ir ugdyti kitus.*

5) *Lietuvių dvasinė tradicija yra tinkama visaverčiam dvasiniam gyvenimui. Lietuvių dvasinė tradicija – kokią ją pažįstame iš senųjų lietuvių religijos ir mitologijos šaltinių, tautosakos, dainų, papročių, kalbos, meno ir t. t., taip pat kokią ją tiesiogiai perimame iš jai atsidedusių vyresniųjų ir toliau kūrybiškai plėtojame – yra visavertė ir tinkama priemonė gyvam santykiui su Šventybe užmegzti, tinkama dirva Šventybei atsiskleisti bei skleisti. Tai kaip tik tasai esminis ryšys su tauta ir Tėvyne, kuris ir remiasi tikėjimu, ir tą tikėjimą daro neatšaukiamai lietuvišką.*

O Šventybei lietuvių dvasinėje tradicijoje skleidžiantis, savo ruožtu atgyja bei skleidžiasi pati lietuvių dvasinė tradicija, tik būtina jos nepaliumamai mokytis, ją nepaliumamai pažinti. Siekiant lietuvių dvasinę tradiciją kuo tikriau bei giliau pažinti, raginama remtis religijotyros, mitologijos ir kitų susijusių mokslų atradimais bei išvalgomis, palyginimui atsižvelgiant ir į kitas dvasines tradicijas, pirmiausia baltų – latvių, senovės prūsų ir iš dalies gudų, taip pat kitų slavų, ypač turinčių baltišką podirvį (substratą), taip pat į giminiš-

kas senąsias, kaip senovės indų, iranėnų, germanų, keltų, ir galiausiai visas kitas.

Rasi šitaip pavyktų vieniems telktis į Dievą, kitiems – į dievus ar vieną kurį iš dievų, tretiems – į Dievų Motiną, ar Deivę Motiną, arba kad ir į visus drauge, o gal nė į vieną ir – svarbiausia! – išlikti darnoje, drauge, laisviems be galo ginčytis, aiškintis ir tartis, lyg giedant begalinę sutartinę. Ir augti protu bei širdimi.

THE ESSENTIALS OF THE ROMUVA'S FAITH

There are some basic requirements that must be met by any formulated essentials of the Romuva's faith. On the one hand, they must leave an open space for individual growth and, on the other, define clearly enough the direction of that growth in order that no stray could claim his or her rave represent a real Lithuanian spirituality. Then, on the one hand, these essentials must correspond to general human religiosity, be fundamentally religious and, on the other hand, specify the Romuva's faith as no less fundamentally Lithuanian. Therefore, the suggested essentials of the Romuva's faith begin with the most high and wide spirituality and step by step lead down into the very deep of Lithuanian heart, as if a ladder from the heavens down to earth and, other way round, from our peculiar ground, our Lithuanian land up to the common sky and brilliant sun above.

1. Faith (Lith. *tikėjimas*) is the disposition (*nusi-teikimas*), adjustment to (*prisi-taikymas*), and aiming at (*nusi-taikymas*) the Real, or Truth (*tikrovė*) – it makes sense that all these Lithuanian words in brackets have one root. (By the way, the English word *truth* has the same Indo-European root with Old Prussian *druwis* which meant exactly 'faith'.)

2. The highest Truth is sacred, it is the very source of the sacred in this world, and the sacred is nothing but the manifestation of the Real, or Truth.

3. The sacred, is above any statements and teachings, therefore it can not be appropriated by anybody.

4. The believer's task is to become more sensitive and to grow spiritually more close to the Truth and the sacred.

5. Lithuanian spiritual tradition – as we know it from all the sources of the ancient religion, mythology, folklore, traditional art and customs, language, etc. – is a full-rate remedy for the task. That is the specific bond to the Homeland which, on the one hand, itself leans on faith and, on the other, reveals the Truth from specifically Lithuanian angle and makes any religious sentiment specifically Lithuanian. Therefore it must be studied most earnestly by all available means factually, objectively and comprehended as deep as possible spiritually, subjectively.

This way perhaps we could secure for ourselves the space for personal feeling, interpretation, notions, arguments, hence personal growth and, at the same time, fair adjustment (Lith. *darna*), assembling alliance, community, hence single direction.